

ὑψος. Εἰς τὴν γωνίαν διασταυρώσεώς των εὐρέθη μικρὸς κιονίσκος ἐκ παραθύρου. Πρὸς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τῆς τομῆς καὶ ὑπὸ τοὺς προαναφερθέντας τοίχους ὑπῆρχε κατεστραμμένος παλαιόθεν ὑστερογεωμετρικὸς τάφος (συνελέγησαν ὠραία τεμάχια γεωμετρικῶν ἀγγείων) καὶ ὑπ' αὐτὸν πλακόστρωτον, ἴσως Μυκηναϊκῆς ἐποχῆς, δεδομένου ὅτι εὐρέθησαν καὶ μυκηναϊκά ὄστρακα.

Εἶναι προφανὲς ὅτι πρόκειται περὶ μιᾶς βασιλικῆς παλαιοχριστιανικῆς ἐποχῆς, ἥτις ἤδη, μετὰ τὴν πρὸ ἐτῶν ἀποκαλωφθεῖσαν εἰς θέσιν Ἑλίκια Ἐργου τοιαύτην, θέλει διαφωτισεῖ τὰς σχετικὰς μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην γνώσεις μας περὶ Ἐργου.

Ε. ΠΡΩΤΟΝΟΤΑΡΙΟΥ-ΔΕΓΓΛΑΚΗ

*

6. Ἄλλαι πρόχειροι ἀνασκαφαί

I. Ἡ Ἑλίκια, κειμένη κατὰ τὴν ὄρεινὴν Ἐργολίδα εἰς τὸ βορειοδυτικὸν ἄκρον αὐτῆς καὶ ἐγγύτατα τῶν ὀρίων τῆς Ἀρκαδίας καὶ Κορινθίας, μνημονεύεται διὰ τῶν ἐξῆς ὀλίγων λέξεων ὑπὸ τοῦ Παυσανίου (VIII, 13,1): «Μετὰ δὲ Στύμφαλόν ἐστιν Ἑλίκια, συνεδρίου μὲν τοῦ Ἀργολικοῦ μετέχουσα καὶ αὕτη, Ἄλεον δὲ τὸν Ἀφείδαντος γενέσθαι σφίσις ἀποφαίνουσιν οἰκιστὴν. Θεῶν δὲ ἱερά αὐτόθι Ἀρτέμιδος ἐστὶν Ἐφεσίας καὶ Ἀθηναῖας Ἑλέας καὶ Διονύσου ναὸς καὶ ἄγαλμα. Τούτῳ παρὰ ἔτος Σκίτερεια ἑορτὴν ἄγουσι, καὶ ἐν Διονύσου τῇ ἑορτῇ κατὰ μάντευμα ἐκ Δελφῶν μαστιγοῦνται γυναῖκες, καθ' ἃ καὶ οἱ Σπαρτιατῶν ἔφηβοι παρὰ τῇ Ὀρθίῳ».

Ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν πόλιν διατηροῦνται καὶ σημερον εἰς καλὴν σχετικῶς κατάστασιν τὰ τείχη τῆς ἀκροπόλεως τῆς ἐπὶ ἰκανῶς ὑψηλοῦ πετρώδους λόφου, κειμένου περὶ τὰ 4 χλμ. νοτίως τοῦ ὁμωνύμου χωρίου (Πί ν. 125α). Ἡ ἐπιβλητικότης τῶν τειχῶν καὶ αἱ ὀργιάζουσαι φῆμαι περὶ τοῦ ὅτι τὰ ἐρείπια ταῦτα ὑπέκρυπτον ἀμυθῆτου ἀξίας θησαυροὺς παρεκίνησαν οὐχὶ σπανίως τοὺς ἀρχαιοκαπήλους εἰς λαθραίας ἐκεῖ ἀνασκαφάς, μεθ' ἐκάστην τῶν ὁποίων αἱ φῆμαι καθίσταντο περισσότερο ἐξωφρενικαί.

Μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἦτο δυνατόν γὰ ἐπιτύχω τὴν ἐπισήμανσιν ἑνὸς ἐκ τῶν μνημονευομένων ὑπὸ τοῦ Περιηγητοῦ ἱερῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ θέσω τέρμα εἰς τὰς ἀνωτέρω φήμας, τὰς ὁποίας, ἐπειδὴ ἐγνώριζον τὴν πενιχρότητα τῆς θέσεως, οὐδέποτε ἐπίστευσα, ἐζήτησα καὶ ἔλαβον παρὰ τῆς Ὑπερρεσίας Ἀρχαιοτήτων μικρὰν χρηματικὴν πίστωσιν πρὸς διενέργειαν ἐκεῖ δοκιμαστικῆς ἐρεύνης.

Λόγῳ τῆς προηγηθείσης σπορᾶς τῶν ἀγρῶν καὶ

τῶν συνεχῶν βροχῶν, ἡ ἐρευνα ὑπῆρξε λίαν περιορισμένη, ἀπέδωσε δὲ μόνον εἰς ἓν σημεῖον, κείμενον περὶ τὰ 150 μ. ΝΑ. τῆς παραπλεύρας τῆς δημοσίας ὁδοῦ κειμένης ἐκκλησίας τοῦ Ἁγ. Γεωργίου, δεξαμενὴν τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων (Πί ν. 125β - γ). Ἐνῆκεν αὕτη εἰς σύγχρονον οἰκίαν, ἥτις λόγῳ τῆς ἐλαχίστης ἐπιχώσεως εἶχεν ἐξ ὀλοκλήρου σχεδὸν καταστραφῆ κατὰ τὴν μακραιῶνα καὶ ἐντατικὴν καλλιέργειαν τῆς θέσεως. Ἀνατολικῶς τοῦ σημείου ἐκείνου καὶ εἰς ἀπόστασιν 100 μ. περίπου ἀπεκαλύφθη μακρὸς τοίχος, μήκους πλεον τῶν 25 μ., ἀμελοῦς κάπως κατασκευῆς (Πί ν. 125δ), ἔχων μίαν μόνον ὀψιν καὶ ἀποτελῶν, ὅπως ἐφαίνετο, ἀνάλημμα μιᾶς πλατείας, τὴν ἠδοίαν ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐρευνησῶ περισσότερο λόγῳ τῶν ἐκτεθεισῶν ἀνωτέρω δυσκολιῶν.

II. Ἐν Ἐργεῖ καὶ ἐν τῷ οἰκοπέδῳ Γ. Τσαρταλίδου, εἰς Νέον Κόσμον, ἀνευρέθη τυχαίως καὶ ἐκαθαρίσθη ὑπὸ τῆς Ἐπιμελητρίας κ. Δεϊλάκη κτιστὸς τάφος ἐξ ἐρυθρωπῶν ἀβεστολίθων, συνήθους τύπου, περιέχων ἓνα νεκρὸν ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθη κορινθιακὸς σκύφος. Μῆκ. τάφου 1.62 μ., πλ. 0,48 μ.

III. Ὁμοίως ἐν Ἐργεῖ καὶ ἐν τῷ οἰκοπέδῳ Κ. Μαρίνου (ὁδ. Δαναοῦ, 15) ἐκαθαρίσθη ὑπὸ τῆς αὐτῆς Ἐπιμελητρίας τάφος Γεωμετρικῆς ἐποχῆς, κτιστὸς διὰ παχυτάτων πλακῶν μετὰ χρῆσιν κονίας διὰ τὴν κάλυψιν τῶν κενῶν, περιέχων ὅσα πλειόνων νεκρῶν. Μῆκ. τάφου 1.35 μ., πλ. 0,89 μ., βάθ. 1,14 μ. Ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθησαν τρεῖς ἀβαθεῖς οἰνοχοαί, τρία ὑάλινα ἀγγεῖα, μία ἀγγὺς καὶ μία βελόνη.

IV. Ὁμοίως ἐκαθαρίσθη ἐντὸς τοῦ οἰκοπέδου Ἰωάν. Γούμιτα ΝΑ. τοῦ νεκροταφείου τῆς Παναγίας τάφος ρωμαϊκῆς ἐποχῆς, περιέχων ὑάλινον ἀγγεῖον καὶ τεμάχια ἄλλων ἀγγείων.

V. Ὑπὸ τῆς Ἐπιμελητρίας δ. Ἀλεξανδρῆ ἐκαθαρίσθη τυχαίως ἀνευρεθεῖς ἐντὸς τοῦ οἰκοπέδου Π. Φωτοπούλου, ὁδὸς Φεῖδωνος 18, ταφικὸς πίθος (Πί ν. 125ε) περιέχων μόνον μικρὸν πλαστικὸν κορινθιακὸν ἀγγεῖον εἰς σχῆμα λέοντος.

N. M. ΒΕΡΒΕΛΗΣ

*

Β' ΤΥΧΑΙΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

α) Κατατεθέντα εἰς τὸ Μουσεῖον Ναυπλίου:

1) Χαλκοῦν ἀγαλμάτιον ὀρθίου ἀνδρὸς εἰκονίζοντος ποιμένα ἢ χωρικὸν κατὰ τὸν γνωστὸν τύπον τῶν ἀρκαδικῶν ἀγαλματίων (Πί ν. 126β).

Ευρέθη κατά τὸ 1962 εἰς θέσιν Τριανταφυλλιά, περὶ τὰ 5 χλμ. νοτίως τοῦ ἀρχαίου Φενεοῦ (σημερινοῦ χωρίου Καλύβια), ὑπὸ τοῦ ἀγροφύλακος τῆς περιοχῆς Βασιλ. Λεπίπα καὶ παρεδόθη εἰς τὸν Ἀστυνομικὸν Σταθμὸν Γκούρας, ὁπότεν παρελήφθη καὶ κατετέθη εἰς τὸ Μουσεῖον Ναυπλίου (Ἀρ. Εἰδρ. 13874).

Διατήρησις ἀρίστη. Λεῖπει ἡ βάσις, ἐφ' ἧς τὸ ἀγαλμάτιον ἐστηρίζετο διὰ χαλκῶν ἤλων διερχομένων διὰ τοῦ ἄκρου τῶν ποδῶν. Ὑψος 0,128 μ.

Ἡ εἰκονιζομένη μορφή ἔχει ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας προτεταμένας εἰς τὸ ὕψος τῆς ὀσφύος. Ἡ ἀριστερά ἔχει τὴν παλάμην ἀνοικτὴν καὶ ἀνεστραμμένην, ἐνῶ διὰ τῆς δεξιᾶς κρατεῖ καρπὸν, πιθανώτατα μήκωνος, ὡς εὐλαβῆ προσφορὰν πρὸς τοὺς θεοὺς Ἑρμῆν καὶ Νόμιον Πᾶνα (πρβλ. W. Lamb, GRB, σ. 92 - 3). Πρὸς τὴν λατρευτικὴν ταύτην λειτουργίαν τοῦ ἀνδρὸς ἀνταποκρίνεται καὶ ἡ ὄλη αὐτοῦ στάσις. Προβάλλει ἐλαφρῶς τὸν ἀριστερὸν πόδα. Φορεῖ βραχύν, χειριδωτόν, ἐκ χονδρῶ ὑφάσματος χιτῶνα, ἐξικνούμενον μέχρι τῶν γονάτων καὶ στερούμενον οἰουδήποτε εἶδους πτυχῶσεων. Εἰς τὴν κεφαλὴν φέρει κωνικὸν πῖλον, ὅπως ὄλα τὰ ἀγαλμάτια τῆς ομάδος. Τὰ χαρακτηριστικά τοῦ προσώπου εἶναι γωνιώδη, τὸ πηγούνιον προτεταμένον καὶ δυνατὸν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ προεξέχοντες.

Ἀνήκει εἰς τὸ τέλος τῆς ἀρχαϊκῆς ἐποχῆς: πρβλ. μεταξὺ τῶν γνωστῶν τῆς ομάδος πρό πάντων τὸ ὑπ' ἀριθ. 10780 τοῦ Βερολίνου (Neugebauer, Antike Bronzestatuetten, πίν. XXIII: Lamb, ἐν BSA, 27 (1925/6), ἀρ. 11, πίν. XXIV), τὸ ὁποῖον ἡ Lamb (αὐτόθι, σ. 138) χρονολογεῖ εὐθὺς μετὰ τὸ 500.

β) Κατατεθέντα εἰς τὸ Μουσεῖον Κορίνθου:

1) Κεφαλὴ ἐφήβου εἰς τὸ ἡμισυ περίπου τοῦ φυσικοῦ (Πί ν. 126α). Ευρέθη τὸν παρελθόντα Μάρτιον (1964) εἰς θέσιν Καλντερίμι, περὶ τὰ 3 χλμ. ἀνατολικῶς τῆς Ἀρχαίας Κορίνθου, ἔξω τῆς γραμμῆς τοῦ τείχους τῆς πόλεως, εἰς τὸ κτῆμα τοῦ Γεωργ. Λέκκα. Κατετέθη εἰς τὸ Μουσεῖον Κορίνθου ὑπ' ἀριθ. BE 35.

Ἐκ λευκοῦ χονδροκόκκου μαρμάρου (νησιωτικοῦ). Ὑψος μετὰ τοῦ διατηρουμένου ἄνω τμήματος τοῦ λαιμοῦ 0,145 μ. Λεῖπουν ἐκ παλαιῶν ἀποκρούσεων τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ κρανίου, τὸ περιγράμμα τοῦ λοβοῦ τοῦ δεξιοῦ ὠτός, αἱ δύο κοχλιοειδεῖς ἀπολήξεις τῆς κόμης ἄνωθεν τοῦ μετώπου, ὀλόκληρος ἡ ρίς καὶ τὸ ἐσωτερικὸν ἡμισυ τῆς δεξιᾶς ὀφρύος. Εἰς τὰς ἀνωτέρω ζημίας προσετέθησαν καὶ πρόσφατοι ἐκ τοῦ ἄρτρου εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ λαιμοῦ καὶ τὸ ἀντίστοιχον

τοῦ αὐχένος, εἰς τὴν σιαγόνα, εἰς τὸ μῆλον τῆς δεξιᾶς παρεῖας, εἰς τὸ μέτωπον ἄνωθεν τῆς δεξιᾶς ὀφρύος, εἰς τὴν ἄνωθεν τοῦ μετώπου κόμην καὶ εἰς τὸ κάτω ἄκρον τοῦ ὀπισθίου μέρους τῆς κεφαλῆς. Πλὴν τούτων λεπτὴ γραμμὴ ἐξ ἐλαφροτάτου ρήγματος διήκει ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ἄκρου τοῦ χεῖλους μέχρι τοῦ ἀπέναντι ὠτός, ἐνῶ ἐλαφρὰ σκωρία καλύπτει τὴν ἐπιφάνειαν εἰς τὸν ἀριστερὸν κρόταφον.

Εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς διατηρεῖται ὑπόλειμμα σιδηροῦ μηνίσκου, διαμέτρου 0,01 μ. Ἡ κόμη κατέρχεται ἀπὸ τῆς κορυφῆς διὰ κυματιστῶν γραμμῶν, αἵτινες καταλήγουν ἄνωθεν τοῦ μετώπου εἰς κοχλίαν. Ὄπισθεν σχηματίζει δύο βοστρύχους, οἵτινες ἐκφύομενοι ἀπὸ τοῦ ὀπισθίου μέρους τῶν ὠτων περιβάλλουν τὸν τράχηλον καὶ καταλήγουν ἄνωθεν τῶν κροτάφων, ὅπου συγκρατοῦνται διὰ ταινίας.

Ἡ κεφαλὴ παρουσιάζει ἐλαφρὰν κλίσιν πρὸς τὰ δεξιά, τὴν κλίσιν δὲ ταύτην παρακολουθεῖ ἀνάλογος στροφὴ αὐτῆς πρὸς τὴν ἰδίαν κατεύθυνσιν.

Τὰ χαρακτηριστικά τοῦ προσώπου καὶ ἡ ὄλη ἐργασία ὁδηγοῦν εἰς τὸν αὐστηρὸν ρυθμὸν, ἰδιαιτέρως δὲ ἡ διαμόρφωσις τῆς κόμης καὶ ὁ σχηματισμὸς τῶν ὀφθαλμῶν ἐνθουμίζουσι πολὺ τὸν ξανθὸν ἔφηβον τῆς Ἀκροπόλεως.

Ἀποτελεῖ ἐξαιρετὸν καλλιτέχνημα, τοῦ ἀργείου μᾶλλον ἐργαστηρίου (γνώμη Χρ. καὶ Σέμνης Καρούζου), χωρὶς καὶ νὰ ἀποκλείηται νὰ εἶναι ἔργον κορινθιακόν. Χρονολογεῖται εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 5ου αἰ. καὶ εἶναι τὸ πρῶτον μέχρι τοῦδε εὐρεθὲν μαρμάρινον εἰς τὸν χρόνον τῆς Ἀρχαίας Κορίνθου τῆς ἀρχαϊκῆς ἐποχῆς.

2) Τεμάχιον στήλης ἐξ ὀπτοῦ πηλοῦ (Πί ν. 127β). Ἑλλίπης δεξιὰ καὶ κάτω. Σφζ. ὕψος 0,227 μ., σφζ. πλάτος 0,275 μ., πάχος 0,058 μ. Ευρέθη τὸ 1962 πλησίον τῆς προσφάτως ἀνασκαφείσης εἰς τὰ ΝΑ. κράσπεδα τῆς Ἀρχαίας Κορίνθου πρωτοχριστιανικῆς βασιλικῆς κατὰ τὸν καθαρισμὸν μιᾶς δεξαμενῆς κειμένης πλησίον τῆς βορείας γραμμῆς τοῦ τείχους τῆς πόλεως (Ἀρ. Εἰδρ. MF 10963).

Πηλὸς ὠχρὸς καὶ καθαρὸς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἐρυθρωπὸς μὲ πολλοὺς χονδρῶς κόκκους ἄμμου εἰς τὸν πυρήνα. Ἡ ἄνω ἐπιφάνεια λεῖα. Αἱ ἀνάγλυφοι παραστάσεις ἐξετελέσθησαν δι' ἐλευθέρας χειρὸς, χωρὶς δηλαδὴ μῆτρων, ἐπὶ τοῦ προστεθέντος εἰς τὴν ἄνω ἐπιφάνειαν ὁμοίως καθαροῦ καὶ κτρινωποῦ πηλοῦ· ἔξαρσις ἀναγλύφων μορφῶν 0,014 μ. Ἡ ἐπιφάνεια τῶν ἀναγλύφων μορφῶν εἶναι ἐστιλβωμένη, ἐνῶ ἡ λοιπὴ ἐπιφάνεια τῆς στήλης εἶναι βεβαμμένη διὰ καστανομέλανος χρώματος· διὰ τοῦ αὐτοῦ χρώματος δηλοῦνται ἐπίσης τὰ

ανοίγματα των οφθαλμών, του κράνους και ή κόμη εις τὰς δύο μικράς κεφαλᾶς.

Εἰς τὸ ἄνω ἀριστερὸν μέρος τῆς στήλης παρίσταται κρᾶνος κατ' ἐνώπιον καὶ δεξιὰ αὐτοῦ θώραξ. Εἰς τὸ δεξιὸν ἄκρον διατηρεῖται τὸ κάτω μέρος τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἀνδρικής μορφῆς, κρατούσης κοντόν, πιθανὸν δόρατος, δηλούμενον διὰ χαράξεως. Κάτωθεν τῆς χειρὸς παρίσταται κατὰ τὸν δεξιὸν κρόταφον ἡ κεφαλὴ μιᾶς δευτέρας, κατὰ πολλὴν μικροτέρας, ἀνδρικής μορφῆς, ἐνῶ ἀριστερὰ τῆς τελευταίας καὶ ὀλίγον χαμηλότερον διακρίνεται τὸ ἄνω μέρος μιᾶς ἄλλης κεφαλῆς, μεγαλύτερων διαστάσεων, εἰκονιζομένης κατ' ἐνώπιον.

Πρόκειται πιθανότατα περὶ ἀναθηματικῆς στήλης τῶν ἀρχῶν τοῦ 5ου π.Χ. αἰ.

3) Πήλινον εἰδώλιον πτερωτῆς Νίκης (Πί ν. 126γ). Ἐσωτερικῶς εἶναι κενὸν με μίαν ἑλλειψοειδῆ ὀπὴν ὄπισθεν διὰ τὴν ἐξάτμσιν τοῦ πηλοῦ κατὰ τὴν ὀπτησιν (βλ. Δ. Λαζαρίδη, Πήλινα εἰδῶλια Ἀβδήρων, σ. 12 καὶ σημ. 1). Εὐρέθη τὸ 1962 εἰς τὴν Ἀρχαίαν Κόρινθον, ἀνατολικῶς τοῦ βορείου Κεραμεικοῦ, ἐντὸς τοῦ ἀγροῦ τοῦ Ἐδαγ. Λέκκα καὶ πλησίον τῆς ἀνοίγεισης προσφάτως ἀρδευτικῆς αὐλακός· ἔκειτο ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους μεταξὺ τῶν ἀπορριμμάτων τῆς αὐλακός ('Αρ. Εὐρ. ΒΕ 32). Ἀποκεκρουμένον τὸ ἄνω μέρος τοῦ εἰκονιζομένου ἀνωθεν τῆς μορφῆς ἀντικειμένου. Συνολ. ὕψος 0,17 μ. Πηλὸς ἐρυθρωπός. Ἡ ἐπιφάνεια κεκαλυμμένη ὑπὸ λευκῆς ἀλοιφῆς.

Ἡ Νίκη φερομένη ἐπὶ ὕψηλοῦ, ὀρθογωνίου, με καμπυλωμένους ἑλαφρῶς τὰς πλευράς, βάρθρου παρίσταται ἐν πτήσῃ με ἀνεωγμένας τὰς πτέρυγας καὶ προβεβλημένον τὸν ἀριστερὸν πόδα ἐγγίζοντα μόνον διὰ τῶν δακτύλων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἡ ὄλη στάσις αὐτῆς καὶ ὁ τρόπος τοῦ ἀνοίγματος τῶν πτερυγῶν ὑποδηλοῦν μᾶλλον τὴν στιγμὴν τῆς προσγειώσεώς της. Φορεῖ ποδῆρη χιτῶνα, ἀχειριδῶτον, ἰσχυρῶς κολπούμενον εἰς τὴν μέσην· μολόντι ἐκ πρώτης ὄψεως ὁ προβαλλόμενος μηρός παρουσιάζεται γυμνός κατὰ τὸν τύπον τῶν φαινομηρίδων, προσεκτικωτέρα ἐν τούτοις ἐξέτασις πείθει, ὅτι καὶ τὸ μέλος τοῦτο τοῦ σώματος καλύπτεται ὑπὸ τοῦ χιτῶνος, ὅστις ὅμως ἔνεκα τῆς σφοδρῆς πρὸς τὰ ἔμπρός κινήσεως τῆς μορφῆς προσκολλᾶται ἐπὶ τοῦ σώματος τόσον, ὥστε νὰ δίδῃ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὸ προβαλλόμενον σκέλος παραμένει γυμνόν. Κρατεῖ διὰ τῆς κατερχομένης δεξιᾶς στέφανον καὶ κλάδον φοίνικος (βλ. Winter, II, 188, 7), ἐνῶ διὰ τῆς ἀνωπομένης ἀριστερᾶς ὑποβαστάζει τὸν ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς εἰκονιζόμενον κυκλικὸν βωμίσκον(;).

Ἐπιμελημένη ἐργασία τῶν ἑλληνιστικῶν μᾶλ-

λον χρόνων ἐπὶ τῇ βάσει παλαιότερων προτύπων.

4) Τὸ κάτω δεξιὸν μέρος μαρμαρίνου ἀναγλύφου ἀφρωϊσθέντος νεκροῦ (Πί ν. 127α). Εὐρέθη τὸν Μάρτιον τοῦ 1963 εἰς τὴν παρὰ τὴν Ἀρχαίαν Κόρινθον θέσιν Τεκῆ ὑπὸ τοῦ ἰδιώτου Χρ. Μαρῖνη ('Αρ. Εὐρ. S 2715). Σφζ. ὕψος 0,385 μ., σφζ. πλάτος 0,415 μ.

Παρίσταται ἐφιππος νέος βαίων πρὸς ἀριστερὰ καὶ πρὸ αὐτοῦ γενειοφόρος ὄφης περιλεισόμενος εἰς κορμὸν δένδρου. Τὸ περίγραμμα τῶν μορφῶν, ἰδίως τοῦ ἀλόγου, τονίζεται διὰ βαθείας χαράξεως.

Καλὴ ἐργασία τῶν τελευταίων ἑλληνιστικῶν ἢ τῶν πρώιμων ρωμαϊκῶν χρόνων.

5) Μαρμαρίνη κεφαλὴ ὑπερφυσικοῦ μεγέθους ἐξ ἀκρολίθου ἀγάλματος (Πί ν. 128α - γ). Εὐρέθη κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1961 εἰς θέσιν Ἀναπλοῦ, περὶ τὸ 1 χλμ. δυτικῶς τῆς Ἀρχαίας Κορίνθου, ἐντὸς τοῦ ἀγροῦ τῆς Αἰκατερίνης χήρας Παπαμιχαήλ ('Αρ. Εὐρ. S 2682). Ἐκ λευκοῦ νησιωτικοῦ μαρμάρου. Ἀρίστης διατηρήσεως.

Μετὰ τῆς κεφαλῆς παρίσταται καὶ μέρος τοῦ στήθους, ἀποκεκομμένου κάτωθεν ὠοειδῶς κατὰ τὸν τύπον τῆς προτομῆς. Συνολ. ὕψος 0,545 μ., ὕψος μόνον τῆς κεφαλῆς 0,238 μ. Ἡ κάτω ἐπιφάνεια τῆς ἑλλειψοειδοῦς ἀποτομῆς εἶναι ἀδρῶς ἐργασμένη, ἴσως καὶ διὰ τὴν καλυτέραν προσαρμογὴν τοῦ τεμαχίου εἰς τὸν ξύλινον σκελετὸν τοῦ ἀγάλματος. Ἡ ρις ἀποκοπεῖσα, ὡς φαίνεται, κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας κατεσκευάσθη ἔπειτα ἐξ ἰδιαιτέρου τεμαχίου ἀπολεσθέντος ἤδη. Μία μεγάλη κοιλότης εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ κρανίου, διαστάσεων 0,11 x 0,135 x 0,17 μ., ἐχρησίμειεν ἀσφαλῶς πρὸς στερέωσιν προσθέτου χαλκοῦ κρᾶνους, τὴν ὑπαρξίν τοῦ ὁποίου ἐπιτρέπουν ἐπίσης νὰ ὑποθέσωμεν ἢ ἀνωθεν τῆς προσθίας κόμης σχηματιζομένη ἐγκοπὴ καὶ ἡ ἀδρὰ ἐπεξεργασία ὀλοκλήρου τῆς ὀπισθίας κεφαλῆς μετὰ τοῦ ἀυχένου. Ἡ διάνοιξις τῆς ἀνωτέρω ὀπῆς προεκάλεσε τὴν θραύσιν τοῦ δεξιοῦ τμήματος τοῦ κρανίου, τὸ ὁποῖον κατόπιν τούτου συνεκολλήθη διὰ τριῶν σιδηρῶν συνδέσμων στερεωθέντων διὰ μολυβδοχοήσεως. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον συνεκολλήθησαν ὑπὸ τοῦ τεχνίτου καὶ τὰ ἀποκοπέντα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου τμήματα τῶν ἐκατέρωθεν τῶν κροτάφων κατερχομένων βοστρύχων.

Ἡ κεφαλὴ εἰκονίζει ἀσφαλῶς Ἀθηναίαν, ἥτις εἶναι δυνατὸν νὰ σχετίζεται με τὸ ὑπὸ τοῦ Πανουσαίου (II, 4, 1) ἀναφερόμενον παλαιὸν ξόανον τῆς Ἀθηναῖς Χαλινιτίδος, τὸ εὐρισκόμενον πλησίον τοῦ μνήματος τῶν παιδῶν τῆς Μηδείας.

Τὸ πρόσωπον τῆς θεᾶς εἶναι ὠοειδῆς καὶ σαρκῶδες με ἀδρὰ χαρακτηριστικά. Οἱ ὀφθαλμοὶ εἶναι

ἐνθετοι ἐξ ἰδιαιτέρων τεμαχίων μαρμάρου, τῶν ὁποίων ἡ ἐπιφάνεια καλύπτεται ὑπὸ λευκῆς κοινίας. Αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν ἦσαν ἐπίσης ἐνθετοι ἐξ ἄλλης ὕλης, ἀλλὰ δὲν διετηρήθησαν. Αἱ βλεφαρίδες εἶναι χάλκιναι καὶ συγκρατοῦνται διὰ τῶν βολβῶν τῶν ὀφθαλμῶν. Ἡ κόμη χωριζομένη εἰς τὸ μέσον κατέρχεται κυματιστῆ πρὸς τὰ πλάγια, ἐνῶ διπλοὶ βόστρυχοι κατερχόμενοι ἐκατέρωθεν τῶν κροτάφων καταπίπτουν εἰς τοὺς ὤμους ἰσχυρῶς κυματοῦμενοι. Εἰς τοὺς λοβοὺς τῶν ὠτων ὑπάρχουν μικραὶ ὀπαιὶ πρὸς στερεώσιν ἐνωτίων. Ἰχνη ἐπιχρυσώσεως διακρίνονται ἀκόμη εἰς τὴν κόμην.

Ἡ θέσις τῆς κεφαλῆς δὲν εἶναι αὐστηρῶς μετωπική, ἀλλὰ παρουσιάζει ἐλαφρὰν κλίσιν πρὸς ἀριστερά με ἀνάλογον στροφῆν. Ἡ τοιαύτη κίνησις πιθανὸν νὰ ὀφείλεται εἰς ἀνώψωσιν τοῦ ἀντιστοίχου βραχίονος τῆς θεᾶς, ὅστις θὰ ἔφερε πιθανώτατα δόρυ.

Ἀντίγραφον τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων ἐξ ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου τοῦ 5ου π.Χ. αἰ.

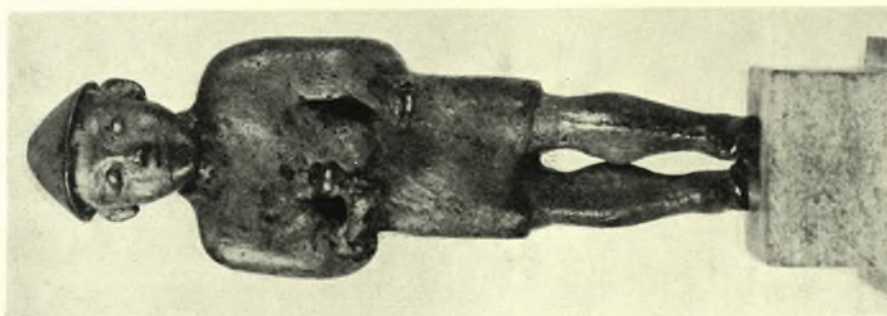
6) Μαρμάρινον ἀγαλμάτιον γυναικός, ἴσως θεᾶς (Πί ν. 127γ). Λείπουν ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ ἀπὸ τῶν γονάτων κάτω τμήμα τοῦ σώματος. Εὐρέθη εἰς θέσιν Ἀναπλογὰ τὸν Μάϊον τοῦ 1963 ἐντὸς τοῦ ἀγροῦ τοῦ Γεωργ. Κόλλια (Ἄρ. Εὐρ. ΒΕ 33). Σφζ. ὕψος 0,17 μ.

Ἡ εἰκονιζομένη φορεῖ χιτῶνα ποδήρη, ἐξωσμένον ὑπὸ τὸ στήθος, καὶ ἄνωθεν ἱμάτιον, τὸ ὁποῖον ἀνασηκώνει διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρός, δι' ἧς κρατεῖ ἐπίσης στρογγύλον τι ἀντικείμενον, πιθανώτατα καρπὸν. Προβάλλει ἐλαφρῶς τὸν ἀριστερόν μηρόν. Ἡ ὀπισθία ἐπιφάνεια εἶναι ἀδρῶς εἰργασμένη. Ἡ κεφαλὴ συνεκρατεῖτο εἰς τὸ σῶμα διὰ σιδηροῦ συνδέσμου, ἰχνη τοῦ ὁποίου διετηρήθησαν.

Ἔργον ρωμαϊκῶν χρόνων, πιθανώτατα ἀντίγραφον πρωτοτύπου τῆς ἑλληνιστικῆς ἐποχῆς.

N.M. ΒΕΡΔΕΛΗΣ

*

Τυχαία ευρήματα περιοχής Ἀργολιδοκορινθίας: α. Κεφαλή κούρου τῶν ἀρχῶν τοῦ Ε π.Χ. α.ι., β. Ἀρκαδικὸν ἀγαλμάτιον τοῦ τέλους τῆς ἀρχαϊκῆς ἐποχῆς, γ. Νίκη ἐν πτήσῃ. Ἑλληνιστικὸν ἔργον ἐπὶ τῇ βάσει παλαιότερων προτύπων

Ν. ΒΕΡΔΕΛΗΣ

Τυχαῖα εὐρήματα περιοχῆς Κορινθίας: α. Ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον τῶν τελευταίων ἐλληνιστικῶν ἢ τῶν πρώιμων ρωμαϊκῶν χρόνων, β. Ἀναθηματικὴ(;) πληλὴ στήλη τῶν ἀρχῶν τοῦ Ε π.Χ. αἰῶνος, γ. Ἄγαλματιον γυναικὸς

Ν. ΒΕΡΔΕΛΗΣ

Τυχαία εύρηματα περιοχής Κορινθίας: α. Δεξιά πλευρά τῆς ἐπομένῃς κεφαλῆς, β. Κεφαλή Ἀθηνᾶς ἐξ ἀκρολίου ἀγάλματος, γ. Ὅπισθια πλευρά τῆς ἰδίας κεφαλῆς

Ν. ΒΕΡΑΕΛΗΣ